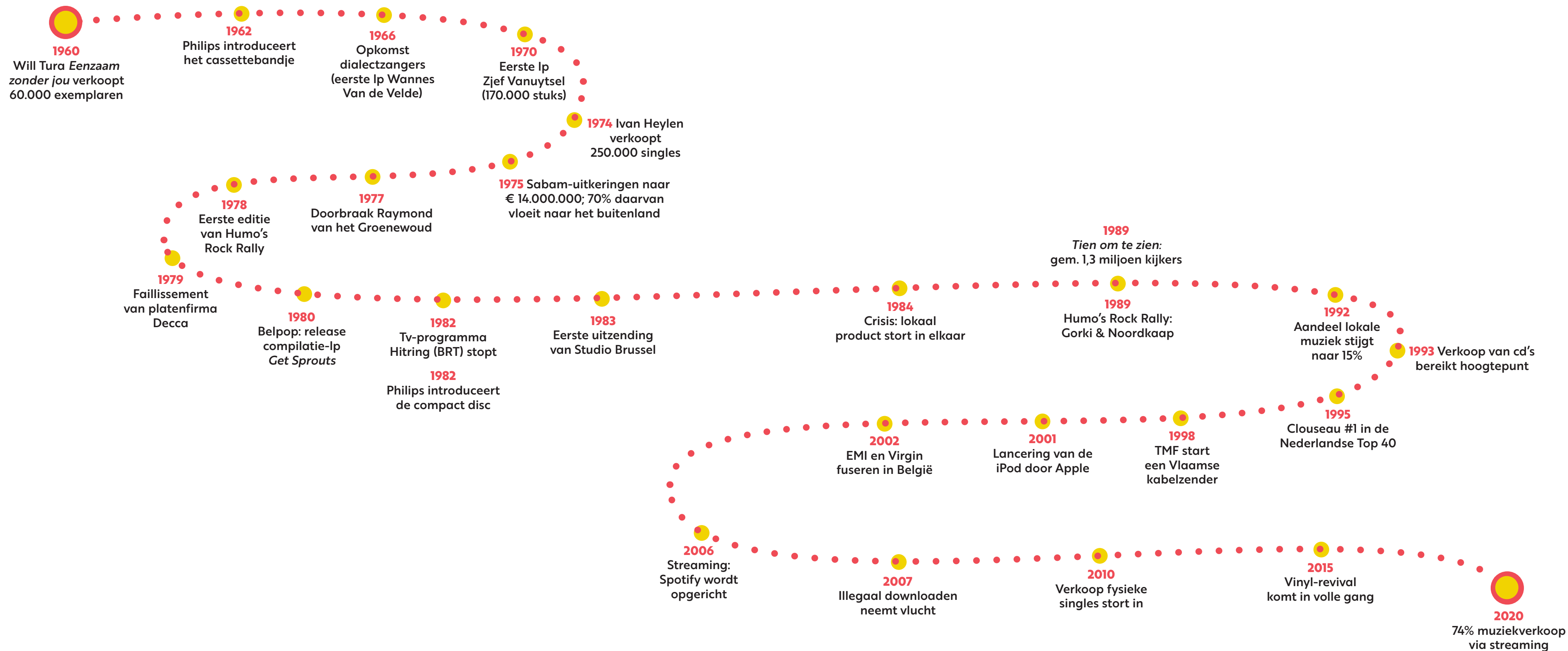

1 Eenzaam zonder jou Will Tura

Will Tura (muziek), Ke Riema (tekst), Van Aleda / 2'28" / Palette PB 40.145 (7")

IN 1962 HEEFT de muziekuitgeversfamilie Kluger al vijf lange jaren in Will Tura geïnvesteerd, eindeloos zo leek het, zonder grote successen. Maar van *Eenzaam zonder jou* vliegen in geen tijd ineens 60.000 singles over de toonbank. 'Eenzaam zonder jou was de eerste Vlaamstalige plaat die het echt deed', zegt Tura's muziekuitgever en producer Jean Kluger, 'vanaf toen wisten we dat het kon.'

Vanaf de allereerste tonen – gespeeld door leadgitarist Freddy Sunder – is alles raak. Sereen, ingehouden, beslist en, zo kunnen we inmiddels stellen, tijdloos pakt *Eenzaam zonder jou* de luisteraar bij de oren. Het laat je op de een of andere manier niet meer los. 'De opname had iets eenvoudigs, zoals Presley ze ook sneed destijds. *Are you lonesome tonight*, maar dan in het Vlaams', vindt Jean Kluger. Inderdaad. Luister de prachtige stereo-opnamen terug die Elvis Presley eind jaren vijftig en begin jaren zestig in de RCA-studio maakte en je hoort warempel overeenkomsten. Ook in de Philips-studio aan de Priemstraat 17 in Brussel klinkt elk instrument die dag even kraakhelder en komt alles haarfijn samen op de opnameband: het ingehouden slagritme van de akoestische gitaar van Jo Van Wetter, de simpele, effectieve basnoten van René Goldstein, de stem van 'charmezanger' Will Tura erboven. Gestaag bouwt Tura zijn zangpartij op, opgestuwd ook door de hemelse achtergrondzang van Klugers vaste

groepje vrouwenstemmen: Yetty Lee, Jo Leemans en Jenny Durand. Transparant, simpel, zonder elkaar in de weg te zitten. Zo vouwt de Vlaamse platenmarkt zich in tweeënhalve minuut magie open. Het is november 1962.

De familie Kluger hoeft je op dat moment niets meer uit te leggen over de Belgische muziekwereld. Jacques Kluger, het hoofd van de familie, zou je met enige fantasie de *godfather* van de showbusiness kunnen noemen, niet alleen in Vlaanderen, maar zelfs ook daarbuiten want de Klugers spreken hun talen en zijn bijvoorbeeld ook erg actief in Frankrijk. Vader Kluger haalde in de jaren dertig al grote artiesten als Louis Armstrong en Duke Ellington naar België. Naast concertpromotor is hij ook muziekuitgever en platenbaas. Zijn beide zoons Jean en Roland Kluger zijn nauw betrokken bij de zaak en krijgen het vak met de paplepel binnen gegoten. 'Mijn vader had ook wel successen gekend met Bobbejaan Schoepen, dus we wisten wel dat er een markt voor Vlaams was, maar dat was nog in de 78-toerentijd geweest toen de verkochte aantallen van iedere plaat altijd klein waren. Bij enkele duizenden lag de top', vertelt Jean Kluger. 'Will Tura stond al wel nr. 1 bij de teenagers, maar die kochten geen Vlaamse platen.' Hij weet nog goed hoe dringend ze in 1962 een hit nodig hadden met Will Tura. Aan de

reeks van in het Vlaams vertaalde covers die de zanger uit Veurne tot dan toe heeft uitgebracht, verdienen de Klugers te weinig, omdat de auteursrechten grotendeels buiten hun muziekuitgeverij vallen. Met dat gegeven in het achterhoofd vraagt Jacques Kluger, die het eerlijk gezegd niet meer zo ziet zitten, aan zijn jonge artiest of hij dit keer niet zelf een liedje kan schrijven. Tura is dan net terug van vakantie in Cannes: tien dagen uitslapen, zonnen, lekker eten en 's avonds op terrasjes zitten. Het toeval wil dat er tijdens die vakantie op een terras aan de Boulevard de la Croisette een melodietje in zijn hoofd is gaan rondzingen. Met een glas voor zich heeft hij het onbewust gecomponeerd. Zachtjes neuriet hij het voor zich uit. Tegenover hem zit zijn oudere broer Staf.

Staf: 'Wat zing je?'

Will: 'O, zomaar een eigen melodietje.'

Staf: 'Het klinkt wel leuk, maar misschien moet je het een beetje trager brengen, in de stijl van Nat King Cole.'

Staf moedigt zijn broer aan het melodietje vast te leggen. Will schrijft daarop de melodie op een paar bierviltjes en steekt die eerst in zijn broekzak en later in zijn koffer. Op het moment dat Jacques Kluger hem vlak na de vakantie in Zuid-Frankrijk vraagt zelf iets te schrijven, grijpt hij terug naar die bierviltjes. In een dag werkt hij het melodietje uit tot een

heel nummer. Er ontbreekt alleen nog tekst. Jacques en Jean Kluger zijn zo er zo van onder de indruk dat ze een van hun vaste tekstschrijvers inschakelen. Het is de ervaren Ke Riema oftewel Marieke Wuyts. Jean Kluger legt haar vooraf uit wat hij in de tekst wil terughoren. 'Ik kwam net uit het leger en presenteerde op de Belgische radio een programma waarin soldaten elke dag om 18.00 uur plaatjes konden aanvragen. Dat was het populairste programma van de radio, we kregen echt onvoorstelbaar veel verzoekjes. Veel Belgische soldaten zaten toen in Duitsland gelegerd en misten hun liefjes. Ik kreeg van daaruit het idee iets te maken dat aansloot bij die behoefte', aldus Kluger. *Eenzaam zonder jou* voert nog tot ver in 1963 de Belgische hitlijsten aan. Vlaanderen krijgt met het succes van Will Tura meteen ook zijn eerste echte eigen tieneridool. Kluger: 'In die tijd verkocht alleen Elvis Presley. Doordat Will die hit had, is toen de hele Vlaamse markt veranderd.' ●

VERDER LUISTEREN? Heimwee naar huis – Will Tura (Palette PB 40.249 (7") / 1966)

Rechtstreeks geïnspireerd door de hit *Wooden heart* van Elvis op zijn autoradio componeert Presley-fan Will Tura bij thuiskomst na een optreden in één nacht deze melodie op zijn accordeon.

Aanvankelijk schrijft journalist Guy Mortier er een tekst op, maar die wordt als te ingewikkeld terzijde geschoven. Nelly Byl maakt er *Heimwee naar huis* van.

ZJEF VANUYTSEL

DE ZOTTE MORGEN

10

De zotte morgen Zjef Vanuytsel

Zjef Vanuytsel / 3'39" / Philips 6320 001 (LP)

1970

IN HET NAJAAR van 1970 verschijnt hij ineens, schijnbaar uit het niets: een lp in majestueuze klaphoes, met voorop een eenvoudig portret van de uitvoerend artiest. De hoes is gestoken in stemmig zwart en grijs met hier en daar een rode balk. Rechtsboven het logo van Philips. “Zjef Vanuytsel” staat in witte hoofdletters boven de foto te lezen. Het is een *landmark*-album in de geschiedenis van het Vlaamstalige lied. Er is een tijdperk vóór *De zotte morgen* en eentje erna.

Wie de naald in het vinyl zet, komt er al snel achter dat bij de productie kosten noch moeite zijn gespaard. De plaat is rijk aan strijkers en blazers, maar kent ook nummers met alleen een akoestische gitaar of een piano als hoofdinstrument. In twee plaatkanten trekt een gevarieerde mengeling van stijlen aan de luisteraar voorbij: jazz, pop, klassiek, zigeurnermuziek, middeleeuwse folk, orgel, Bach, Beethoven, Haydn. Aan het einde van kant B weet je één ding zeker: aan ieder detail is aandacht besteed.

Zjef Vanuytsel spelt zijn voornaam geheel in de geest van de tijd conform de nieuwe spelling, zelfbewust als hij is. Zjef is een sociale, praatlustige man, die precies weet wat hij wil als het op het maken van zijn debuut-lp aankomt. Zijn contract voor de plaat heeft hij al in 1968 getekend en hij stelde daarbij de voorwaarden, niet Philips. Het heeft geresulteerd

in een fatsoenlijke royalty en de belofte dat zijn vertrouweling en arrangeur Frans Ieven de touwtjes tijdens de opnamesessies in handen krijgt.

Labelmanager Paul Moens heeft er rap mee ingestemd. Hij heeft de extreem charismatische Vanuytsel met eigen ogen aan het werk gezien op het toneel: Zjef heeft de *looks* én hij heeft de songs, weet die te brengen en neemt met zijn grappen tussendoor en charme op het toneel iedereen voor zich in. En privé is het nog een gezellige vent ook: altijd in voor een laatste glas, zachtaardig van karakter, maar wel met het hart op de tong. Moens, die eigenlijk naar Zjef kwam kijken omdat hij een verzamel-lp met jong Vlaams talent wilde maken, vindt Vanuytsel in één woord fantastisch. Het idee voor de verzamel-lp met jong talent laat hij ter plekke varen. Moens kent geen enkele twijfel: die hele lp moet in het teken van deze artiest staan.

En zoals Moens sindsdien overtuigd is van Zjef en zijn liedjes, is eigenlijk heel Philips voor hem gevallen. Ze hebben het gevoel met hem goud in handen te hebben en gaan voorzichtig met zijn talent om. Moens dringt er bij Vanuytsel op aan zijn tijd te nemen, nog extra aan zijn repertoire te werken tot hij helemaal klaar is om de studio in te gaan. Dit moet het Vlaamse antwoord op Boudewijn de Groot worden.

Zjef Vanuytsel is er van nature de man niet naar zich te haasten. Hij is gewend zijn eigen weg te gaan. Als zoon van een fabrieksarbeider en een vroedvrouw uit Meerhout in de Kempen ging hij al op jonge leeftijd naar een internaat. Op het kleinseminarie in Hoogstraten deed hij zijn eerste podiumervaring op in toneelstukken en daar ontstond ook zijn liefde voor de literatuur. In navolging van voorbeelden van het eerste uur als Jaap Fischer, Wannes Van de Velde, Jacques Brel, Georges Brassens, Bob Dylan, The Beatles en een hele rits bluesartiesten heeft hij zichzelf gitaar leren spelen; niemand op het seminarie die zo goed Elvis, Ferre Grignard en Will Tura kon imiteren als Jozef Vanuytsel. Optreden is zo een tweede natuur geworden.

Na Hoogstraten gaat hij architectuur studeren op Sint-Lukas in Brussel. Het is een broedplaats van creativiteit; onder meer Kris De Bruyne, Guido Van Hellemont, Jan De Smet en Urbanus volgen er rond die periode ook lessen. In Brussel staan twee studentencafés – ’t Hoekske en Het Narrenschip – waar studenten van verschillende opleidingen na school samenkomen. Er treden vaak cabaretgroepen op en Zjef speelt er graag. Een micro, een gitaar en zijn liedjes – meer heeft Zjef niet nodig. Guido Van Hellemont, in studentenkringen beter bekend als Lamp van het duo Lamp &

RUM.2

18

Ik hou van alle vrouwen RUM

Koos Speenhoff (tekst), Wiet Van de Leest (adaptie) / 2'58" / Philips 6451 100 (LP)

1974

DE VLAAMSE FOLK is in 1974 helemaal terug van weggeweest. Onder impuls van Wannes Van de Velde en in zijn spoor groepen als De Vlier, De Kadullen en 't Klikske is het doodgewaande genre in de tweede helft van de sixties uit het niets weer omhoog komen zetten. In 1969 meldt ook RUM zich als nieuwkomer.

RUM maakt direct naam in het livecircuit. Bandlid Wiet Van de Leest: 'In onze begintijd had je een groot, inmiddels verdwenen circuit waar je kon optreden. Je kreeg amper betaald, maar je kon wekelijks overal spelen. Je kon daar de stiel leren.'

De band is bevriend met Frans Ieven. De onderlinge verhoudingen zijn allerhartelijkst. Muzikanten en folkliefhebbers onder elkaar, met Leuven als link. Op een goede dag zitten de bandleden aan Ievens keukentafel over hun repertoire te praten. Ze heffen a capella het lied *De koopmanszoon* aan. Het is een kippenvel-moment voor Ieven en het lied maakt meteen diepe indruk op hem. Hij wordt er compleet door van zijn sokken geblazen. Spreekwoordelijk dan, uiteraard: 'Ik kreeg er tranen van in mijn ogen, toen ik die mannen zo om mij heen hoorde zingen. Het pakte me, ontroerde echt. Ik wist meteen: hier moet hoe dan ook een plaat van komen.' Sinds het succes met Zjef Vanuytsel kan Ieven

als freelance-producer een potje breken bij platenmaatschappij Philips en meer in het bijzonder bij labelmanager Paul Moens. 'Natuurlijk ook omdat ik heel goedkoop was om in te huren', voegt Ieven daar ter verduidelijking nog even fijntjes aan toe.

Een hele lp met RUM opnemen? Moens twijfelt, want in de verkoopkansen van Vlaamse folk heeft men bij Philips geen enkel geloof. Bovendien heeft de labelmanager de groep niet lang daarvoor nog hoogstpersoonlijk afgewezen. Op voorspraak van Ieven gaat Moens echter alsnog overstag, op een harde voorwaarde: de opnames mogen niet meer dan 25.000 Belgische frank kosten, waarvan er direct al 20.000 opgaan aan studiohuur. Van de resterende 5000 frank moeten alle kosten worden betaald, inclusief producersfee. Omgerekend komt dat (inflatie buiten beschouwing gelaten) neer op een totaalbudget van 625 euro voor een hele lp! Onwerkbaar.

Toch gaan ze aan de slag. En wonderlijk genoeg nog met succes ook. De eerste lp van RUM komt uit in 1972. Hij klinkt prima en smaakt naar meer. Ook de verkoop valt niet tegen. Het licht gaat daarom voorzichtig op groen voor een tweede plaat, maar ook nu is het budget weer schamel.

'Tegenwoordig is het zo: als marketingmen- sen denken: dit is iets, dan steken ze er veel geld in en dan lukt het of lukt het niet', legt Frans Ieven uit. 'Vroeger waren de platenmaatschappijen in Vlaanderen veel terughoudender in het nemen van risico's. Het was meer voorzichtig proberen: werkt het? Dan doen we er nog een beetje bij. En dan weer kijken hoe dat uitpakt.'

Zo stapt RUM de studio van Paul Leponce in om aan RUM.2 te werken. De band bestaat op dat moment uit Wiet Van de Leest (viool, banjo, zang), Dirk Van Esbroeck (mandoline, gitaar, zang) en Paul Rans (luit, gitaar, zang). Ze zijn door de tien, vijftien live-optredens die ze elke maand geven een hechte eenheid geworden, die in elke zaal bijval oogst en de fans al doet uitzien naar de opvolger van de al goed ontvangen debuut-lp. Kortom, RUM verkeert in topvorm. 'Die tweede RUM-plaat is eigenlijk de essentie van RUM. Die plaat was waar RUM voor stond en het beste wat we gedaan hebben', stelt Van de Leest achteraf vast.

Een van de liedjes die ze opnemen is gebaseerd op een gedicht van de Nederlandse dichter-zanger Koos Speenhoff. Eigenlijk heet dat gedicht *Een verklaring*, maar op de lp

93 Lieve Jacoba
Luc De Vos
(CD / LCM 100092 / 2005)

Vlaanderen rouwt wanneer geweldenaar Luc De Vos in 2014 onverwacht overlijdt. Het land is van hem gaan houden, om wie hij is en om zijn muziek. Hij laat een compleet oeuvre na: niet alleen maakte hij met Gorki elf albums, ook buiten de band bewandelde hij de nodige zijpaden. Waaronder deze opname met Kris De Bruyne, die voor dit 24-karaats gitaarduet helemaal in de rol van begeleider kruipt en Luc van subtiele achtergrondzang voorziet (deze uitvoering is terug te vinden op het haast crimineel genegeerde album *Westende songs* van De Bruyne).

VERDER LUISTEREN?
(CD / Virgin 724389354829 / 1995)
Monstertje – Gorki

94 Ik zou liegen als ik de
waarheid sprak
Raymond van het Groenewoud
(CD / EMI 09463 387942 3 / 2005)

Alleen dat heerlijke begin al, met piano en mondharmónica in een door producer Peter Vermeersch bedacht bed van blubbergeluid en dan die dromerige, beschouwende tekst die er nog bij komt. Alsof van het Groenewoud hoog vanuit zijn appartement in Brugge neerkijkt op de voortrazende wereld onder hem. ‘Om onbeschaamd te zijn’, zegt van het Groenewoud als we het lied terugluisteren, ‘vind ik dit zelf ook erg goed en begrijp ik eigenlijk niet waarom ik dit niet vast in mijn repertoire heb zitten. Mijn eigen leven zit er ook in, in de laatste strofe. Maar ergens onderweg schort er iets aan dit liedje.’ Wij hier in Nederland hebben na vele malen luisteren echter nog altijd niet vast kunnen stellen wat er mis zou kunnen zijn met dit liedje.

VERDER LUISTEREN?
(CD / EMI 5099967827428 / 2011)
Goeiemorgen ouwe rotkop – Raymond van het Groenewoud

95 Ben je een autodief of breng je mij
naar huis? **Frank Vander linden**
(CD / PIAS 320.0030.022 / 2009)

Het titelloze debuutalbum van Frank Vander linden herbergt fantastische songtitels als *Ben je een autodief of breng je mij naar huis?* en geweldige zinnen als: *In een zee vol droeve vissen / blijf jij toch mijn favoriet* (uit #10, *Klein verdriet*). In de verte doet de plaat zelfs denken – ik durf het haast niet te schrijven – aan albums als *Nebraska* van Bruce Springsteen en de debuutplaat *McCartney* van Paul McCartney uit 1970. Ook hier is namelijk sprake van een songwriter die een nieuwe stapel liedjes kaal, direct en zonder opsmuk brengt in minimale bezetting met vaak alleen gitaar. Inpluggen, liefst rechtstreeks in de mengtafel, en spelen maar.

VERDER LUISTEREN?
(digital single / bvba De Mens / 2020)
Hoor je mij op je radio? – De Mens

96 Alleen op de wereld
Novastar
(CD / Universal Music 2750440 / 2010)

Hoofdredacteur Guy Mortier van *Humo* lanceert in 1990 een idee waar hij op de burelen van het blad nauwelijks bijval voor krijgt: hij wil met *Humo* een Will Tura tribute-cd maken waarop Tura-liedjes worden uitgevoerd door Vlaamse rockmuzikanten. Nadat Noordkaap dat jaar Humo’s Rock Rally wint met een cover van *Arme Joe* ziet de redactie het gelukkig wat meer zitten. De cd *Turalura* komt er alsnog, wordt een groot succes en krijgt in 2010 een tweede deel. De liedjes van Tura zitten kennelijk goed in elkaar, want als covers doen ze het ook dan weer opvallend goed. Novastar (lees: de in Nederland geboren, maar in België opgegroeide Joost Zweegers) brengt op de cd een prachtige vertolking van *Alleen op de wereld*, solo op de piano gezongen tijdens een liveconcert.

VERDER LUISTEREN?
(CD / Universal Music 2750440 / 2010)
Je liegt – Daan

97 Goud
Bazart
(EP / PIASB427EP / 2015)

Elektronische muziek in optima forma. Het prachtige intro, de stuiterende bas, de dromerige synths. En dan steeds die ene zin: *Liever snel naar de hel / dan traag naar de hemel*. De teksten van Bazart zijn donker. ‘Het is mijn bubbel. Die mag iedereen openprikken en opsorpen’, zegt frontman Mathieu Terryn, die geïnspireerd door Spinvis in het Nederlands is gaan schrijven. *Goud* schiet na de release direct de hitlijsten in. Niet alleen in België, maar ook in Nederland. *Goud* wordt derhalve al snel platina.

VERDER LUISTEREN?
(digital single / PIAS / 2018)
Grip (omarm me) – Bazart

98 Hier een liedje
Maurits Pauwels
(CD / Stahlmus 007 / 2016)

Hij slingert het haast achteloos naar je toe of het niets is en zichzelf schreef: hier, een liedje. Zanger en gitarist Mauro Pawlowski speelde onder meer in dEus, maar zingt onder het alter ego Maurits Pauwels in het Nederlands. In 2016 verschijnt zijn debuutalbum *Afscheid in Kloten*, waarop dit verborgen pareltje staat.

VERDER LUISTEREN?
(7" / Stahlmus 014 / 2022)
In de straten van Berchem – Maurits Pauwels

Spectrum maakt deel uit van Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv
Amstelplein 34
1096 BC Amsterdam

© 2026 Peter Voskuil
© 2026 Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv, Amsterdam

Eerste druk september 2026

Idee & realisatie: Peter Voskuil
Boekverzorging: Yolanda Huntelaar
Register: Jorrit Wouters

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgeverij.

Fotografie: zie fotoverantwoording op pagina 301.

De uitgever is bij het regelen van de auteursrechten van de foto's in deze uitgave uiterst zorgvuldig te werk gegaan. Alvorens tot publicatie over te gaan, is getracht de rechthebbende(n) te achterhalen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

ISBN 9789 00 040417 9
ISBN 9789 00 040418 6 (ebook)
NUR 662

Met extra dank aan

